

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

MAGMA

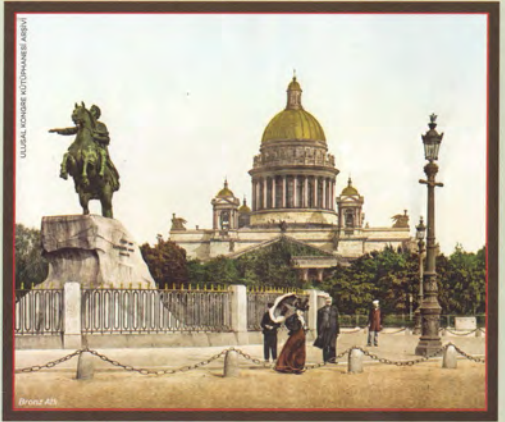
Sayı 14 - Temmuz 2016

Baykuş

DOĞANIN GÖZÜYLE: TARİH

Dosya

Petro, Petersburg, Puşkin

Çeyrek milyon toprak kölesi ve asker, Neva Deltası'ndan ormanları kaldırmak, kanallar kazmak, saraylar inşa etmek için, Büyük Petro'nun bu ihtiraslı düşü için çalıştı. Şehir kuruldu ama su baskınları ve salgınlar onbinlerce kişiyi kırdı. Pek çok Rus sanatçı, en başta da Puşkin, bu çılgın kent düşünce karşı çıktı. Rusların büyük ozanı

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi: <https://rantev.org>

Petro Petersburg ve Puşkin

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Çar 2. Aleksandr Şapeli.

Rus çarı, 1861'de toprak köleliğini kaldırmış olmasına rağmen saltanatın yıkılmasını önleyememiş; üstelik başkentte bir sulakastakurbanı gitmişti. Eylemcilerinin arasında, Rus Devrimi'nin lideri Vladimir Lenin'in abisi Aleksandr Ulyanov Lenin de vardı.

Kafkasya'dan, Sibirya'dan, ülkenin uzak yerlerinden gelen çeyrek milyon toprak kölesi ve asker, Neva Deltası'nda, ormanları kaldırmak, kanallar kazmak, yol döşemek ve saraylar inşa etmek için, bu büyük tutkunun sahibi Büyük Petro için çalıştı. Şehir kurulduğunda su hastaneleri ve salgınlar onbinlerce kişiyi kıldı. Pek çok Rus sanatçı, en başta Puşkin, bu modern, çalışan ve güzel dönemiş planın yoksullar üzerindeki etkisini yazdı.

Puşkin'in anıtsal şiirinde, "Evel zamanını, el değmemiş halini tarif ettiği bir coğrafyada, "doğanın üvey oğlu Finli balıkçıların bir zamanlar engin kıyılar boyunca yapayalnız diplerin bilinmez sularınaağlarınıattığı yerde," şimdi zarif saraylar, kuleler, katedraller yükseliyor. Neva'nın çamurlu kıyıları parlak granitlerle kuşanmış, sularının üzeri zarif parmaklıklıkl köprülerle taçlanmış. Balık ve karanlık ormanların üzerinde çoktandır gururla ve görkemle dikilen Petersburg yine de yenilmiş doğanın aralıksızaldırılılarıyla, taşkınlarıyla bir hayalet gibigeri dönen Nevaile boğuşur tarih boyu.

Petersburg'a başkaldıran yalnızca doğa mıdır? Orada yaşayan sanatçılarda, insanlar daisyan etmiş

tir. Evet, Petro, İsveçordularınakarşısı Baltıkkıyılarını, Osmanlı'yakarşı Azak Denizi'ni zapt etmekle kalmadı üstüne üstlük doğayı da boyunduruk altına aldı. Bataklıkta kurduğu şehir, Petersburg, modernizmin yaban hayata yönelik en büyükgüş gösterilerinden biridir. Dostoyevski Petersburg'u "dünyanın en yapay şehri" olarak nitelemiştir. Puşkin de öyle. Dekabrist Ayaklanması'nın kanlı biçimde bastırılması ve arkadaşlarınınidamedilmesindendolayı Petersburg'uve onun kurucusunu suçlar. Çarın doğaya hükmetme çabası ve suları denetleme kudretiyleinsanlara hükmetmeve özgürlükleri bastırma eylemini birbirine benzettir. Neva Nehri'nin su baskınlarıyla intikamlar almasından söz ettiği Bronz Atlı adlı uzun şiirinde, Rus aydınının Çar'ın putundanduy-

BRISAM CHRIST KUPRENGAL

ÇARIN ARABI

Tıpkı yarım kalmış romanı Çarın Arabı gibi hayatı genç yaşta yarıda kesildi Puşkin'in. Kendi ıslah kındakimi ipuçlarını bueserindeveririz: Romanda Afrikalı bir siyah olan dedesi İbrahim Hanıba'lı anlatır. Eski bir Osmanlı kölesiyken satın alınıp Çar'ın yanına getirilen İbrahim, Petro'nun yeni ikuracağını Rusya'nın öncülerindenolacaktır (solda). Çarın yanına giden ve burada geçen Anichkov Köprüsü ve Sankt-Peterburg (üstte).

duğukorkuyuda anlatır. Dolayısıyla Petersburg'un tarihi, Petro'ya karşı hemdoğanın hem de insanın isyanlarından ayrı yazılamaz. İnsanlık tarihinin en büyük devriminin bu şehirde gerçekleşmiş olması belki de hiç rastlantı değildir. İsyan, bu şehrin çamurunda var!

Neredeyse her iki yılda bir, Neva taşmış ve kirli suları binlerce Petersburglunun tifo, kolera ve diğer ölümcül hastalıklara yakalanmasına sebep olurdu. 1830-33 yazının başında kolera salgını, her

gün 600 insanın ölmesine sebep olacak kadar yayılmış; 23 Haziran'da şehrin çığına dönmüş alt sınıfları Saman Pazarı'nda, İmparator Nikolay ayaklarına gelinceye kadar süren bir isyan başlatmıştı. İlk kez doğanın ve insanın isyanı aynıydışmanakarşı birleşmişti.

Puşkin'in şiirinde busahne şöyle birgeçer. Çar balkona çıkar, kederli ve bulanıktır, halka seslenir, "tanrısal afete Çarlar hükümgeçiremez" diye bağılar. Çarın neyi söyleyeceğini 1849 yılında kolera'nın her yeriyle Pe-

ttersburgludan birini yakalamasını ve otuz kişiden birini öldürmesini önleyemez; doğa bu kez dahagüçlü olarak geri dönmüş ve o yazın sonunda on iki binden fazla Petersburglu ölmüştür. Bu kadar insanın ölümü, Petro ve ardıllarının doğayı kontrolleri altına alsalar da onu yeterince fethedememiş olduklarını gösteriyordu. İlk defa bir sanat eseri, Petro'nun zaferlerinin aşığınsında akan koyu, karanlık ve gizli trajedi misliyle biten Puşkin'in bu

şiiirininsonu,şehrin geçmişini ve o anki durumunu konu edinen ilkdizelerinden kaynaklanan gururu da yok etmişti. Puşkin'in "korkunçbir zamandı; anıları hâlâ çok taze" diyerek anlattığı şiirsel öykü, bizzat tanıkolduğubirsel baskındır.

Yıkım, dehşet ve ölüm, Puşkin'in şiirsel anlatımındaki şehrin klasik zarafeti de dahil olmak üzere her şeyi kaplar. Neva'nın sel suları Petro'nun şehri bir kez altına aldığında Rusya'nın ilk imparatorunun o kadar da uzak görüşlü olmadığı ortaya çıkar. Petersburg tapınaklarını inşa edenlerinesinlendiği eski Yunan tanrılarını anımsatan, ürküntü verici, pirinçtenyapılmış, utanmaz, suratsız imgesiyle atının üzerinden şahlanan bir kurucudur artık o. Fransız yonttuğu Catherine II'nin Falconet'inyaptığı Petro'nun bronz

Petersburg'da donanma binası, 72,5 m yüksekliğinde vedüz şehrin hemenheryerinde görülebiliyor. Rusça adıyla Admirallı,şehrinen yüzsek yapılarından bir. Altın yaldızlı gemi şeklindekiiruz gârgülüşehrin simgesi kabu lediliyor. Yapı Rusya'nındaniz gücünün yüceltinişim geliyor.

Atlı" heykeli Aralıkçılarının ayaklandığı, Nikolay'ın Kazak ordusunun göstericilerin üzerine toplarını çevirerek ateşlediği bugünkü Senato Meydanı'nda, St Isaac Katedrali ile belediyebinasıarasında yer alır.

Heykel, 12 metre yüksekliğindedir. Rusya'nın dikilen ilk heykeli. Üzerine yerleştirildiği, yaklaşık 1.600 ton ağırlığındaki granit kayad

ı, 21 kilometreye eşit,taşılan bir kumruya 11 kilometre uzaklıkta

ki bir ormandan taşıyabilmek için binden fazlaişçi, sekişaydan fazla çalışmıştır. Katerina'nın emriyle 1782'de dikilen Bronz Atlı için Falconet'in aylarca kendisine model olacak at aradığını yazar kayıtlar. Petro, atının toynakları altında bir ejderi çiğnemektedir. Tıpkı Aziz George'unefsanedeyaptığı gibi. Ejder burada yalnızca Rusya'nın komşularını temsil ediyor olamaz. Uygarlığın karşısına konan yaban hayatı, doğayı da anlatıyor olmalıdır. Aziz George belki bu yüzden Aziz Petersburg'un da koruyucusu kabul edilmiştir. Efsaneye göre Aziz George, Libya Kralı'nın kızını vafit olması karşılığında ejderhadan kurtarıp, tıpkı Zeus'un oğlu Perseus'un, Kral Cepheus'un güzel kızı Andromeda'yı bir ejderi canavarından kurtarmasıgibi, (tabii ki ejderi tek için

değilevlenmek için.) Hatta, Ermitaj Müzesi'nde, bu sahneyi tasvireden Peter Paul Rubens'e ait tablonun karşısında dakikalarca durmuş-tum. Perseus, bu resimde kanatlı bir attan inmişti, etrafına kadın ve çocuk melekler üşüşmüştü. Andromeda'nın çıplak bedenini bebek melekler ince bir şalla örtmeye mi çalışıyorlardı yoksa açmaya mı bel- lideğildiamakızı saçlı Andromeda mahcup, yere bakmaktaydı. Bana asıl tuhaf gelen, iki azizin ismini al- mış ressamın bu resmindeki deniz ejderhası ve onun Perseus'un kalka- nına yansıyan yüzüydü. Peter Paul Rubens, canavarına gözünü açmış dev başını yapmıştı ama kalkandaki su- rette ejderin değil kesik bir insanın başı görülmüyordu; saçlarındayılan- lar kıvrık bir başın saçlarındayılan- lar içinde bir baş...

Crystal Palace, bizdeki adıyla Şırca Köşk ya da Billur Saray, Londra'da Hyde Park'ta inşa edilmişti ve 1851 yılındaki uluslararası fuar burada yapıldı. Günümüz AVM'leri nin atası kabul edilir. Verdiği yapaylık duygusu nedeniyle eski Rus edebiyatına konu olmuş tur.

Falconet'in Bronz Atlısı'nda aşk yoktur, burada mitolojik öyküden yalnızca kayalık, ejder ve uçar gibi şaha kalkmış at görülür. Puşkin, atının üzerindeki Petro'yu şöyle ta- rıf eder:

"Nereye böyle dörtnele gururlu? Nereye indireceksin sen uçan toy- naklarını?"

Bronz Atlı'nın öyküsünü, devrimi- den bir düğünle, boyan-

yücelerde Uçurumkenarında sen Şaha kaldırmamış mıydın Rusya'mızı?"

Buşiiri okuyan İmparator Nikolay da, Bronz Atlı'nın, şairin yaşamı bo- yunca basılmamasını buyurur. Puş- kin'in 1837 yılının başında düelloda öldürülmesinden sonra da eserin yumuşamış bir versiyonunun yayı- lanmasına müsaade eder. Ruslar, 1905 devriminin sonrasına kadar asıl metnin basılmış halini hiç gör- meyecektir. Giz altındadır anı buşiir çeşitli sanat eserlerine ilham ver- mekten yinede geri durmaz. Peters- burg'un simgesi Bronz Atlı'nın atı, devrimden sonra bile unutulmaz, Eisenstein'in E.kim filminde başka bir şekilde yeniden karşımıza çıkar. Anlatıldığı filmde, kanlı canlı yani

gerçek biratı, budedabeyazbir atı,
 çarlığa karşı ayaklanan kalabalık-
 ları simgelemek için kullanır: Kanlı
 Pazar'da, Çar'ın askerlerinin gös-
 tericilere ateş açma sahnesinde,
 saflığın ve masumiyetin simgesi be-
 yaz at da yara alır. Yerlerde çırpınır.
 Sonra Çar'ın emriyle ikiye ayrılan
 köprü'nün yüksek kenarından Ne-
 va'yadüşerek ölümüne uğurlar.

Ne doğa ne insan Petersburg'un

ve Petro'nun egemenliğine girmeyi
 kabul etti. O adam ve o şehir, kendi-
 lerine varılması gereken bir hedef
 değil, kendilerinden kaçılması ve
 kaçınılması gereken bir zihniyetin
 ta kendisi oldu. Nitekim Gogol, Rus-
 ya'nın başkentini, yabana atan ve is-
 kartaya çıkaran terimlerle sunmuş,
 bu şehri Rusya'nın sırtını dönmesi
 gerektiği, bir yasa dışılık gören ilk
 kişilerin başında olduğunu söylemiştir.

Rus edebiyatından da
 tanıdığımız Dvortsovy
 Köprüsü ve
 Donanma Rıhtımı, Büyük
 şair Puşkin, Bronz Atlı'da
 Petro'yu anlatmıştı;
 Dostoyevski ise Yeraltından
 Notlar'dayken Petersburg'u,
 Londra'daki Sırça Köşk'e
 yani Crystal Palas'a
 ben zetti, onunla kıyasladı;
 ama bu kıyaslamaya kimin
 ihtiyacı kalaydı?

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantev.org>

5
Ayvazovski'nin üçüncüsünden
Puşkin'in Denize Elveda'sı,
Puşkin Müzesi, St Petersburg.

Tabiri caizse Gogol tarafından lanetlenen bu şehrin, 1840'larda Moskova'nın yaklaşık iki katı nüfusu vardı. Nüfus, on kişiden yedisininerkek, beş kişiden ikisinin köle olduğu yarım milyon insana ulaşmıştı. Bu alt sınıf insanların çoğu Kazan ve St Isaac Katedralleri, senato, Sinod, gençlik kurumu ve amiral-
binlerce işçi gerektiren büyük inşaa-

at projelerinde çalışmıştı.

Açıktır ki her şatafatlı gösterişin ardında yoksulluk yatar. Sarhoş edici bir yoksulluk. Öyle ya eğer yoksulluk sarhoşluğa yol açıyorsa ayrıca kötü alışkanlıklara da (özellikle fuhuş ve uyuşturucu ticaretine de) yol açar. O vakitler, kayıtlı 2 bin fahişenin bir kısmı 19. yüzyıl St Petersburg'ta, yoksulluğu ve işsizliğiyle mesmilişanslı 150 genelevde çalışmaktaydı. En azından

birçoğu, resmi sarı pasaportasahip olmadan sokakta yürüyebilmekte; Nevski Prospekt ile Ligovski Prospekt'in kesiştiği bölgenin kaldırım- larında kalabalıklaşmaktaydı ama şehrinhiçbirbölgesibukalabalıktan nasipsizkalmışdeğildi. BirçoğuRus- ya'nın köylerini, daha iyibir yaşama kavuşmak umuduyla başka şekilde yaşayamayacaklarını öğrenmek için terketti. Engençve çekici kadınla- ra sahip olmakla övünen genelevler soylulara, yüksek dereceli memur- lara ve zengin ordu memurlarına hizmetederdi. İkincisınıf olanlara doğa tarafından daha az cömertya- ratılmış yada yaş ve hastalığınkaçı- nılmazolarakharap ettiği kadınları barındırmaktaydı. Öyleki dahaönce hastalık veşiddetemarız kalmayan ama sonundaboyalı, yaşlıbiriolarak arkave dar sokaklarda müşteriaraya- n zavallılarındıkildikleri enaltba- samağa düşenler de onlara, biravuç kopek için, avlularda vetraftaktakiso- kaklardahizmettebulunurdu. Enfe- cisinde Suçve Ceza'da, Raskolnikov'a bir meyhanede içini döken bilmem kaçınıc dereceden memur Marme- ladov'un trajedisidir. Yaşı on sekizi bile bulmayan kızının batakhaneler- de vücudunu satarak kazandığı pa- rayla geçinmek zorunda kalmaları, hatta o parayı alıp içkiye yatırması, vesikalı kızının ailesiyle aynı evde kalmasının bile yasak olması...

St Petersburg'da yoksulluğun ve sarhoşluğun merkezi, Büyük Kate- rina'nın yakın köylerdeki kötülleri ürünlerini satmaları içinteşvikettiği Saman Pazarı'dır Suçve Ceza'nın ana mekânı. O zamandan beri bu büyük meydan, sabahtan akşama kadarsa- tıcı tezgâhlarında yiyecek almak ve ikinci el giysi gibi diğer birçok şeyi satınalmak içintoplanan kalabalığın arasında yolunu bulan yankesicile- rin, seyyar satıcıların, ufak dolan- dırcıların boy gösterdiği yer haline geldi. Tabii bütün bu hareketler, Pe- tersburg'un 300, yaşıntı kalabalığına

1. Bolşaya Morskaya ve Harbiye Zafet Takı (üstte)
2. Aleksandr Şapell (sağda üstte).
Puşkin'in sürgünegönderildiği Kırım Bahçesaray'daki anıtı (sağda).

kadar böyleydi. Şimdi eski Saman Pazarı'nın bulunduğu Sennaya Mey- danı, dış derisi baştan sona camla kaplıbir alışveriş merkeziinşaatının hoyratça yükseldiği, akşam çökünce hertarafın ışılsıl olduğu, SuçveCe- za'nın kasvetli gökyüzünü, çatılara tutturulmuş dev ışıklı reklam ekran- larının örttüğü bir hale gelmiş. Bu meydanda Dostoyevski'yi anımsa- tan ne kaldı diye soruyorsanız cam vedemir yapılarıçine sırasıra dizili kumarhaneler ve para kazanma /

rınızbeve uğursuzkuytulardankur- tulup Sennaya'nın tam ortasında ısıllı yerlerdeve makinelerleoynandığını görse sevinirdi herhalde. Belki desevinmezdi, tüm varını yoğunu orta- taya koyduğu barbut taşını yeğlerdi. Gerçi Sennaya'nın birkaç yüz metre gerisinde Apraksin Dvor'da, hava karardıktan sonra Avrupa'nın çeşitli yerlerinden tırları boşaltan amelele- ri, hamalları görmemiş miydin? Bir gece vakti, tabii ki Dostoyevski'nin romanlarını değil şehrin en gözde oktörleri, edebiri ve birileran Money Money' atakları isminde bir top-

tancı hallerini ya da küçük sanayi çarşılarının mesai bitiminden sonraki halini andıran buissız yerde bir anda karşılaşmamış mıydın bu kalabalıkmanzarayla? Şehrini içinde asla bir arada göremeyeceğin bu kadar çekik gözlü, siyah, Rusya'nın uzak köşelerinden kopup gelmiş insanı görünce şaşırmanın mıydın?

Dostoyevski zamanına tekrar dönersek, yoksulluğun yol açtığı bu keşmekeşin, bu insanın, bu o meşhur yıkıcı selleri unuttura-

mazdı. Her Petersburglu, Puşkin'in Bronz Atlı'daki kahramanı Yevgeni'nin, şehir kurulduğundan beri tekrarlayan taşkınlardan biri olan 7 Kasım 1824 selinin, nişanısını alıpgötürdüğünde hissettiği acizlik duygusunun ne olduğunu bilir.

St Petersburg'un en büyük selleri 1777, 1824 ve 1924 yıllarında oldu. Her üç selde de su şehrin büyük bir kısmını üç metre geçecek şekilde kapladı.

Her bir tek gece ve sabah boyunca

dört metreden daha fazla yükselen su miktarıyla en inafsızıydı: "Vahşi dalgalılar saray meydanının karşısında köpürmekteydi; Nevski Prospekt boyunca Aniçkov Köprüsü'ne doğru geniş bir nehir gibi akıyordu," diye yazmıştı bir görgü tanığı. "Öğleden sonra iki civarında" diye devam ediyordu: "General Kont Miloradoviç (Nevski Prospektüzerinde) on ikikürekçi tarafından çekilen bir kayıkla ulaşabildiği kadar insana yardım etmek üzere ortaya çıktı. Ama saat üçte su geri çekilmeye başladı, yedide insanlar arabalarının içine geri döndü." Bir gazeteci ve profesör olan Ivan Martynov ise nadide kitaplarından oluşan tüm kütüphanesinin, kırık bir pencereden çıkarak Neva'nın üzerinde yüzmekte olduğunu, insanların kapılara, kirşilere ve kopmuş çatı parçalarına tutunduğunu, suların doldurduğu Vasilevski Adası'ndaki caddeye doğru akarak gözden kaybolduklarını gördü. Sonra gömülü tabutlar, yakındaki depolardan gelen mobilyalar ve bir sürü başka eşya ile birlikte daha ilerideki suyun üzerinden deniden ortaya çıktı.

Petersburg'daki köprülerin altından çok sular geçti. Süreci şehri değiştiriyordu. Petersburg sarhoşluk ve yoksulluk içerisinde yeni bir şehreye bürünüyordu. 1880 yılında, şehrin 1840 yılında sahip olduğu 12 bin fabrika işçisi 12 kattan fazla artmış, sayıları 150 bini aşmıştı. St Petersburg 1860 yılında yarım milyon, 1900' de üçte birinden fazlası alt sınıf ve fakir olan yaklaşık 1 milyon 250 binnüfus akonut, yiyecek ve temel toplumsal hizmetleri sağlamak zorundaydı. İşte bu Dostoyevski'nin "yeryüzündeki en kederli, en içine kapanık şehir" olarak tarif ettiği, 1860 - 1917 yılları arasında modern dünyanın tüm yeni güçlerine ve zorluklarına maruz kalan ve onun zorunluluklarıyla baş edebilmek için Petersburg'da. İşçilerin, teknolojinin, fabrikaların, demir ve

ULUSAL KONGRE KÜTÜPHANESİ ARSİVİ

cam binalarının, ağır sisinve fakirliğin kenti St Petersburg; hem Rus modernliğinin öncüsü hem de Rusya'nın eski düzeninin kalesi.. Devrimin beşiği, Rusya'nın daha önce görmediğikadarzenginve sofistike kültürünvatanı St Petersburg, sonraki yıllarda Rusya'nın geleceği konusundaki görüşünü farklı ve dramatikbiyolla şekillendirecekti.

Tüm bunların bir sonucu olarak 1856 yılındaki Kırım Savaşı'nın bitimiyle Bolşeviklerin St Petersburg'u Rusya başkenti olmaktan çıkardığı 1918 yılları arasında Petersburg tarihindeki enbüyük değişimigeçirdi. Bu 62 yıl boyunca, Rus imparatorluğu yaklaşık 50 milyon köleyi ve devletköylüsünüazattetti, endüstrideveriminin tüm güçleriyle yüzleşti, üç dış savaş geçirdi ve üç devrimekalandı.Hayatınadımlarınbir grupatın süratinden lokomotifge geçişe hızlandı ve imparatorluğun devasa boyutları telefon ve telgraf sayesinde öncekibüyükölçüdeindei.Bu modern çağı St Petersburg'uninici impa

Znamenskiy (üstte)

Rus Çarı 3.Aleksandr'ın resmî at arabası (altta).

ULUSAL KONGRE KÜTÜPHANESİ ARSİVİ

● **Puşkin'in düellosonrası**
ağı rıyalıhalli. *Düello*
Sonrası *Puşkin* adlı
tablo. 1855, Borel Piotr
Fyodoroviç; Moskova
Devlet Müzesi (solda).

GETTY IMAGES

PUŞKİN'İN DÜELLOSU

NE TUHAF, PUŞKİN, Fontanka kıyısında, Olenin'ste 97 numaralı evde, ilk kez okumuştur manzum öyküsü *Bronz Atlı*'yı arkadaşlarına. Hayatının sona erdirecek düellodan ilke kez bu uzun öyküsünde söz etmişti. İlk yaptında, en az kendisi kadar kışkançama cesur ve bir okadar da serkeş kahramanı *Rogtay*'ı bir düelloya sokmuş; orada öldürtmüştü. Hayatının sonunu getirecek düellonun nedeninde kışkançlık oldu. Kansınasarkıntılık ettiğindüşündüğü Fransız su bay Heeckeren d'Anthes'i düelloya davet etti. Sadece kalem tutmayı bilen bir yazarla sadece silah kullanmayı bilen bir su bayın düellosunda kim kazana bilir ki? Üstelik ilke ateşi de o su bay etmişse.

Fontanka 25 numarada, şairinde virimci Aralık hareketinden arkadaşları Nikita ve Aleksandr kardeşlerin annesi Ekaterina Murav'yev'in eviyardı. Buraya çok sık uğradı Puşkin. Ülkesi hakkında eşli tartışmalara katılır, yazdıkları gizlice elden ele dolardı; ta ki Çar I. Nikolay'ın da eline geçmişti buşiller. Sonrası sürgün... Çarlık Rusya'nın büyük şairini ölüme ya da ondan da beter Si brya'ya göndermek yerine 1820'de Kırım'a sür gün edecekti. Ve o sürgündenkey Aralık'ların kalkışmasını, *Bronz Atlı*'nın ölümden kılantı gösteriyi, arkadaşlarının çoğunun bu olay sırasında ya da sonradan kurşun adizlerle öldürüldüğünü öğrenecekti. Çar sonraları Puşkin'i affedecek, 1827'de aşırı çok sevdiği kent inete kar geri dönecekti.

Puşkin, Petersburg'un en güzel kadınlarından biri, Natalya Nikolaevna'ya evlenmiş. O da Puşkin'in en büyük sevgiliydi. "Puşkin dördüncü çocuğa da gelebilir ama şairi yine de ondan ilgilı kışkan-

nacaktır (Çar'dan ve özellikle de Fransa'dan gelmiş Baron d'Anthes'ten), yaz gınsındaki katilden.

Hollanda büyükelçisi Beencendorf, genç d'Anthes'i evlât edinmişti. Çar, Puşkin'in beş bin ruble yıllık gelirine karşılık d'Anthes'e Fransız olmasına rağmen on bin ruble yıllık maaş bağlamış; Süvari Muhafız Birliği'ne alınmasını emretmişti. O zaman henüz yirmi üç yaşında olan d'Anthes, şehirde memur arkadaşlarıyla çil gın bir yaşam sürmekteydi. Bu çil gın yaşama, misafirlerini eğlendirmek amacıyla kadın kötellerini direklerle tırmadım, iç çamaşır giymeden eyersiz atlar üzerlerinde birbirleriyle yarışmaya zorlayan bir kontesin evinde kaptı vermede dahlildi.

Puşkin'in ölümüne yolaçan düelloyu engellemeyi asla düşünmeyen imparatorluk otoriteleri, halkın üzüntüsünün ve tepkisinin giderek kabarması üzerine harekete geçer. İstih baratarşivlerinde, çarın gizli polislerinden Kaşintsev tarafından derlenmiş bir bel ge-deşöyle yazıldı:

"Eserlerinin serbest düşünceye dayandığı ve ahlakı uyuşgun olmadığı herkeşce bilinen bu şairi için olağanüstü insanlara layık bir özen gösterilmiştir." O Kaşintsev ki Puşkin'e özgü biranmatöreni yapılmasına; Profesör Pogodin'e şairin şerefine övgü dolu bir konuşma yapmasına izin vermez. Gazetelerin şairin ölüm haberini vereni laniann etrafına siyah kontur çekmeleri de yasaklanır. 30 Ocak günü o kan ölüm ilanının yazarlarından biri, övgüsünün aşırı-yaşlıy. "Eğer Kaşintsev'in yazdığı gibi olsaydı, 'Puşkin birkomutan mıdır, bir bakan mıdır, bir devlet adamı mıdır, nedir!'

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi <https://ranney.org>

Petersburg'un fütürist yazarlarından Yevgeni Zamyatin, aynı gelecekçi atmosferi *Biz* romanında yazdı. Sovyet devriminin üzerinden henüz birkaç yıl geçmişti ama o gelecek projesinden ürküntülü bir sonuç çıkarmıştı. İçlerigözüken binalar, isimleri rakam olan insanlar, her şeyin şeffaf olduğu bir toplum,

kenti doğadan ayıran yüksek duvar: "Kutsal mavi gökyüzü, güneşin altında gözalan altın künyeler, düşüncenin çığırnlığıyla gölgelenmemiş yüzler... Pırnılar, anlıyorsunuz değil mi? Her şey parlak, güler yüzlü, tek bir maddeden yapılmı."

Dostoyevski, Çernişevski'den biraz farklı düşünüyordu. İnsanın

bir şeyler inşa etme, mühendislik arzusunun söz ediyordu, yollar, binalar yapma arzusundan. Ama aynı insan, yaptığı bu şeylerde yaşamakta sıkılıyordu. İnşa ettiği şeyler onda tedirginlik yaratıyordu: "İnsan yaratmayı, yollar inşa etmeyi sever, tartışma götürmez bu. Ama ... içgüdüyle, hedefine erişmekten ve yapıyı tamamlamaktan korkuyor... olmasın sakın? Nasıl bilebiliriz ki, belki de o yapıyı sadece uzaktan seviyordur; yakınına gitmeden, belki de sadece inşa etmeyi seviyor ve içinde yaşamak istemiyor."

Dostoyevski, dışdünyadaki hayata katılamayan, bu yüzden kendine bir yeraltı yaratıp oraya çekilen mutsuz ve aksi kahramanın huzursuzluğunun simgesi olarak Billur Saray'ı romanına sokar. Yeraltı adımı (siz onu, zamanın gerisinde kalan mağara adamı olarak da anlayabilirsiniz) Billur Saray'ı insana çok az yer bırakan bir geleceğin habercisi olarak görür ve ondan çekinir.

Billur Saray 20. yüzyılda, gerçekten de, çelik ve cam derili şirket binaları, alışveriş merkezleri şeklinde ortaya çıkmıştır. Kapalı, kontrollü, düzenli bir dünyayı yaratılmıştır. Kendi iktidarı, kendigüvenliği, pasaportu ve vizesiz olan küçük ülkeler gibi yükselirler gökyüzüne. Bir kahin bir peygamber gibi konuşmuş Dostoyevski *Yeraltından Notlar'da*: "İnsanların bütün hareketleri bu kanunlara göre logaritma cetveli şeklinde yüz bine kadar hesaplanıp tanzim edilecektir. Ondan sonra -bunları ben değil, hep siz söylüyorsunuz- yepyeni, tamamiyle hazır ve matematik bir kesinlikle hesaplanmış bir iktisat düzeni kurulacaktır. Bütün cevapların hazır olduğu, ortada soru diye bir şey bırakmayacaktır. Bunun üzerine billurdan (bir saray kurulacak ve o zaman . . . işte o zaman Anka kuşu uçun gelecek. Şimdi biz o Anka kuşunda bekliyoruz."

Harbiye Kemaç'i ve Kışık Saray (solds)

Puşkin'in uğurlu (right)

Ivan Makarov (right)

AEROFLOT
Russian Airlines

ENJOY THE VERY BEST FROM EASTERN EUROPE'S LEADING AIRLINE*

Aeroflot Business Class offers the highest level of comfort and individual service from the very first moment of travel and throughout the journey.*

Modern onboard entertainment system****

Free baggage allowance - 2 pieces of checked luggage up to 35 kg each**

96.5-190.5 cm seat pitch***

Meals and beverages are served in glass and porcelain ware with metal utensils

THE BEST AIRLINE
IN EASTERN EUROPE

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://ranter.org>

www.aeroflot.com

* According to 2015 SkyTrax Award: ** Luggage allowance is subject to route: *** Subject to type of the aircraft: **** Availability of onboard entertainment is subject to route and type of the aircraft. Inquire with your flight attendant flight attendant about availability.